HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

4 octombrie 2024*

„Trimitere preliminară – Cooperarea judiciară în materie penală – Confiscarea produselor, a instrumentelor și a bunurilor având legătură cu infracțiunea – Decizia-cadru 2005/212/JAI – Directiva 2014/42/UE – Domenii de aplicare – Procedură penală națională care poate conduce la confiscarea unor bunuri dobândite în mod ilegal – Lipsa constatării unei infracțiuni – Confiscarea în absența unei condamnări – Alte motive decât boala sau sustragerea”

În cauzele conexate C-767/22, C-49/23 și C-161/23,

având ca obiect cereri de decizie preliminară formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Curtea Constituțională, Letonia), prin deciziile din 8 decembrie 2022, 31 ianuarie și 14 martie 2023, primite de Curte la 12 decembrie 2022, 1 februarie și, respectiv, 16 martie 2023, în procedurile

1Dream OÜ,

DS,

DL,

VS,

JG (C-767/22),

AZ,

1Dream OÜ,

Produktech Engineering AG,

BBP,

Polaris Consulting Ltd (C-49/23),

VL,

ZS,

Lireva Investments LTD,

* Limba de procedură: letona.

VI,

FORTRESS FINANCE Inc. (C-161/23),

cu participarea:

Latvijas Republikas Saeima,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Arabadjiev, președinte de cameră, domnul L. Bay Larsen (raportor), vicepreședintele Curții, domnii T. von Danwitz și A. Kumin și doamna I. Ziemele, judecători,

avocat general: domnul P. Pikamäe,

grefier: domnul I. Illéssy și doamna S. Spyropoulos, administratori,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 15 aprilie 2024,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru 1Dream OÜ, de S. Bērtaitis, advokāts;

– pentru VS, DL, DS, de A. Jaunzars, advokāts;

– pentru JG, de I. Nikuļceva și A. Voroņko, advokāti;

– pentru AZ, de R. Valdemārs, advokāts;

– pentru Produktech Engineering AG, de T. Krūmiņš și L. Liepa, advokāti;

– pentru BBP, de A. Rasa, advokāts;

– pentru Polaris Consulting Ltd, de A. Liepiņš, advokāts;

– pentru VL, de L. Lielbriede, advokāta palīdze, S. Oborenko și E. Rusanovs, advokāti;

– pentru ZS, de A. Ņikiforovs, jurists;

– pentru Lireva Investments LTD, de A. Rasa, advokāts;

– pentru VI, de D. Siliņa, advokāte;

– pentru FORTRESS FINANCE Inc., de L. Baltiņa, advokāta palīdze;

– pentru guvernul leton, de J. Davidoviča, K. Pommere și S. Zābele, în calitate de agenți;

– pentru guvernul ceh, de M. Smolek, T. Suchá și J. Vláčil, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de I. Naglis, I. Rubene, M. Wasmeier și I. Zaloguin, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 11 iulie 2024,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererile de decizie preliminară privesc interpretarea articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), a Deciziei-cadru 2005/212/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind confiscarea produselor, a instrumentelor și a bunurilor având legătură cu infracțiunea (JO 2005, L 68, p. 49, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 147), a Directivei 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană (JO 2014, L 127, p. 39) și a principiului supremației dreptului Uniunii.

2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul unor acțiuni constituționale introduse de 1Dream OÜ, DS, DL, VS, JG (C-767/22), AZ, 1Dream, Produktech Engineering AG, BBP, Polaris Consulting Ltd (C-49/23), VL, ZS, Lireva Investments LTD, VI și FORTRESS FINANCE Inc. (C-161/23), privind constituționalitatea dispozițiilor naționale referitoare la o procedură de confiscare a bunurilor.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Decizia-cadru 2005/212

3 Articolul 2 alineatul (1) din Decizia-cadru 2005/212 prevede:

„Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a-i permite acestuia să confiște, în totalitate sau în parte, instrumentele și produsele care sunt rezultatul unei infracțiuni, care se pedepsesc cu o pedeapsă privativă de libertate cu o durată mai mare de un an, sau bunurile de o valoare corespunzătoare acestor produse.”

Directiva 2014/42

4 Considerentele (5), (15), (16), (21) și (22) ale Directivei 2014/42 au următorul cuprins:

„(5) Adoptarea unor norme minime va armoniza regimurile privind înghețarea și confiscarea din statele membre și va facilita, astfel, încrederea reciprocă și cooperarea transfrontalieră eficientă.

[…]

(15) Confiscarea instrumentelor și a produselor infracțiunilor sau a bunurilor cu o valoare care corespunde respectivelor instrumente sau produse ar trebui să fie posibilă, sub rezerva pronunțării unei hotărâri definitive de condamnare pentru o infracțiune. O astfel de hotărâre definitivă de condamnare poate fi pronunțată și în cadrul unor proceduri *in absentia*. În cazul în care confiscarea nu este posibilă pe baza unei hotărâri definitive de condamnare, ar trebui ca, în anumite condiții, să se poată totuși confisca instrumentele și produsele, cel puțin în cazurile de boală sau de sustragere a persoanei suspectate sau învinuite. Cu toate acestea, în cazurile de boală sau de sustragere, existența unor proceduri *in absentia* în statele membre ar fi suficientă pentru respectarea acestei obligații. În cazurile în care persoana suspectată sau învinuită s-a sustras, statele membre ar trebui să ia toate măsurile rezonabile și pot cere ca persoana în cauză să fie citată sau să i se aducă la cunoștință procedurile de confiscare.

(16) În sensul prezentei directive, termenul de boală ar trebui înțeles în sensul neputinței persoanei suspectate sau învinuite de a lua parte la procedurile penale pentru o perioadă mai îndelungată și, prin urmare, aceste proceduri nu pot continua în condiții normale. Persoanelor suspectate sau învinuite li se poate solicita să prezinte dovezi privind boala, de exemplu un certificat medical, de care instanța să poată să nu țină seama dacă îl consideră nesatisfăcător. Nu ar trebui să se aducă atingere dreptului persoanei în cauză de a fi reprezentată în cadrul procedurilor de către un avocat.

[…]

(21) Confiscarea extinsă ar trebui să fie posibilă în cazul în care o instanță consideră că bunurile în cauză sunt rezultatul unor activități infracționale. Aceasta nu înseamnă că trebuie să se constate că bunurile în cauză sunt rezultatul unor activități infracționale. Statele membre pot prevedea, de exemplu, că este suficient ca instanța să evalueze pe baza probabilităților sau să poată prezuma în mod rezonabil că este semnificativ mai probabil ca bunurile în chestiune să fi fost obținute în urma unor activități infracționale decât din alte activități. În acest context, instanța trebuie să analizeze circumstanțele specifice ale cauzei, inclusiv faptele și probele disponibile, pe baza cărora ar putea fi luată o hotărâre privind confiscarea extinsă. Faptul că valoarea bunurilor unei persoane este disproporționată față de venitul legal al acesteia s-ar putea înscrie între acele fapte care conduc instanța la concluzia că bunurile provin din activități infracționale. Statele membre ar putea, de asemenea, să stabilească o cerință pentru o anumită perioadă de timp în care bunurile ar putea fi considerate a fi provenit din activități infracționale.

(22) Prezenta directivă stabilește norme minime. Aceasta nu împiedică statele membre de la a prevedea atribuții mai extinse în dreptul lor național, inclusiv, de exemplu, în privința normelor acestora referitoare la probe.”

5 Articolul 1 din această directivă prevede:

„(1) Prezenta directivă instituie norme minime privind înghețarea bunurilor în vederea unei posibile confiscări ulterioare și privind confiscarea bunurilor în materie penală.

(2) Prezenta directivă nu aduce atingere procedurilor pe care statele membre le-ar putea utiliza pentru a confisca bunurile în cauză.”

6 Articolul 2 din directiva menționată precizează:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

1. «produse» înseamnă orice avantaj economic obținut, în mod direct sau indirect, din săvârșirea unei infracțiuni; acesta poate consta în orice tip de bun și include orice reinvestire sau transformare ulterioară a produselor directe, precum și orice beneficii de valoare;

2. «bunuri» înseamnă bunuri de orice fel, corporale sau necorporale, mobile sau imobile, precum și actele sau instrumentele juridice care dovedesc un titlu sau un drept asupra acestor bunuri;

3. «instrumente» înseamnă orice obiect utilizat sau destinat a fi utilizat, în orice mod, total sau parțial, la comiterea uneia sau mai multor infracțiuni;

4. «confiscare» înseamnă o deposedare definitivă de bunuri dispusă de o instanță în legătură cu o infracțiune;

[…]

6. «infracțiune» înseamnă o infracțiune vizată de oricare dintre instrumentele enumerate la articolul 3.”

7 Articolul 4 din aceeași directivă, intitulat „Confiscarea”, prevede:

„(1) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite confiscarea, totală sau parțială, a instrumentelor și a produselor sau a bunurilor a căror valoare corespunde unor astfel de instrumente sau produse, cu condiția să existe o condamnare definitivă pentru o infracțiune, care poate rezulta și în urma unor proceduri *in absentia*.

(2) În cazul în care confiscarea în temeiul alineatului (1) nu este posibilă, cel puțin atunci când o astfel de imposibilitate este rezultatul bolii sau al sustragerii persoanei suspectate sau învinuite, statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite confiscarea produselor și a instrumentelor în cazurile în care au fost inițiate proceduri penale cu privire la o infracțiune care este susceptibilă să genereze, în mod direct sau indirect, beneficii economice, iar astfel de proceduri ar fi putut conduce la o hotărâre de condamnare în cazul în care persoana suspectată sau învinuită ar fi putut să compară în fața instanței.”

8 Articolul 5 din Directiva 2014/42, intitulat „Confiscarea extinsă”, prevede la alineatul (1):

„Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite confiscarea, totală sau parțială, a bunurilor unei persoane condamnate ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni care este susceptibilă să genereze, în mod direct sau indirect, beneficii economice, atunci când, în baza circumstanțelor cauzei, inclusiv a elementelor de fapt și a probelor disponibile, cum ar fi faptul că valoarea bunurilor este disproporționată în raport cu venitul legal al persoanei condamnate, o instanță consideră că bunurile în cauză au fost obținute din activități infracționale.”

9 Articolul 6 din această directivă, intitulat „Confiscarea aplicată terților”, prevede la alineatul (1):

„Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite confiscarea produselor sau a altor bunuri a căror valoare corespunde produselor care, în mod direct sau indirect, au fost transferate de o persoană suspectată sau învinuită către terți sau care au fost dobândite de terți de la o persoană

suspectată sau învinuită, cel puțin în cazurile în care terții știau sau ar fi trebuit să știe faptul că scopul transferului sau al achiziționării era evitarea confiscării, pe baza unor elemente de fapt și circumstanțe concrete, inclusiv a faptului că transferul sau dobândirea a avut loc în mod gratuit sau în schimbul unei sume de bani semnificativ mai reduse decât valoarea de piață a bunurilor.”

10 Articolul 8 alineatele (1) și (8) din directiva menționată prevede:

„(1) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a se asigura că persoanele afectate de măsurile prevăzute în prezenta directivă au dreptul la o cale de atac eficace și la un proces echitabil, în vederea exercitării drepturilor acestora.

[…]

(8) În cadrul procedurilor menționate la articolul 5, persoana afectată beneficiază de posibilitatea efectivă de a contesta circumstanțele cauzei, inclusiv elementele concrete de fapt și probele disponibile pe baza cărora bunurile respective sunt considerate bunuri derivate din activități infracționale.”

11 Articolul 14 alineatul (1) din aceeași directivă precizează:

„[A]rticolul 1 primele patru liniuțe și articolul 3 din Decizia-cadru [2005/212] sunt înlocuite cu prezenta directivă pentru statele membre care au obligații în temeiul prezentei directive […]”

Regulamentul (UE) 2018/1805

12 Considerentul (13) al Regulamentului (UE) 2018/1805 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare (JO 2018, L 303, p. 1) are următorul cuprins:

„Prezentul regulament ar trebui să se aplice tuturor ordinelor de indisponibilizare și tuturor ordinelor de confiscare emise în cadrul procedurilor în materie penală. «Proceduri în materie penală» este o noțiune autonomă de drept al Uniunii, interpretată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în pofida jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului. Noțiunea cuprinde ca atare toate tipurile de ordine de indisponibilizare și de ordine de confiscare emise în urma procedurilor inițiate ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni, nu numai ordinele care intră sub incidența Directivei [2014/42]. Noțiunea include și alte tipuri de ordine emise în absența unei condamnări definitive. […]”

Dreptul leton

13 Articolul 92 prima și a doua teză din Latvijas Republikas Satversme (Constituția Republicii Letonia, denumită în continuare „Constituția letonă”) prevede:

„Orice persoană are dreptul să își apere drepturile și interesele legitime în fața unei instanțe imparțiale. Orice persoană este prezumată nevinovată până la dovedirea vinovăției în conformitate cu legea.”

14 Articolul 124 alineatul (6) din Kriminālprocesa likums (Codul de procedură penală) din 21 aprilie 2005 (*Latvijas Vēstnesis*, 2005, nr. 74), în versiunea aplicabilă faptelor din litigiul principal (denumit în continuare „Codul de procedură penală”), prevede că, în procedurile penale

și în procedurile privind bunuri dobândite în mod ilegal, elementele de probă privind originea ilicită a bunurilor sunt considerate a fi dovedite dacă, în cursul prezentării probelor, există motive să se considere că bunurile au, după toate probabilitățile, o origine infracțională, iar nu o origine licită.

15 Articolul 125 alineatul (3) din acest cod prevede că bunurile care au făcut obiectul spălării banilor sunt considerate a fi fost dobândite în mod ilegal dacă persoana implicată într-o procedură penală nu este în măsură să furnizeze o explicație credibilă cu privire la originea licită a bunurilor și dacă toate probele permit persoanei responsabile cu desfășurarea procedurii să presupună că bunurile respective au, după toate probabilitățile, o origine ilicită.

16 Articolul 126 alineatul 3^1 din codul menționat prevede:

„În cazul în care persoana implicată într-o procedură penală pretinde că bunurile nu pot fi considerate ca fiind dobândite în mod ilegal, acesteia îi revine sarcina de a demonstra caracterul licit al originii bunurilor. În cazul în care nu furnizează informații fiabile cu privire la originea licită a bunurilor în termenul stabilit, acesteia i se refuză posibilitatea de a obține repararea prejudiciului cauzat de restricțiile impuse utilizării acestor bunuri în cadrul procedurii penale.”

17 Articolul 626 alineatul (1) din același cod prevede:

„Anchetatorul, cu acordul procurorului însărcinat cu conducerea anchetei, sau procurorul poate, în interesul soluționării rapide a chestiunilor patrimoniale apărute în cursul fazei preliminare a procedurii penale și în interesul economiei procedurale, să separe de dosarul penal materialele referitoare la bunurile dobândite în mod ilegal și să înceapă urmărirea penală dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

1) totalitatea probelor sugerează că bunurile retrase sau confiscate au fost dobândite în mod ilegal sau au legătură cu o infracțiune;

2) din motive obiective, trimiterea cauzei penale în instanță în viitorul apropiat (într-un termen rezonabil) nu este posibilă sau ar conduce la costuri substanțiale [și] nejustificate.”

18 Articolul 627 alineatele (1)-(5) din Codul de procedură penală prevede:

„(1) În condițiile prevăzute la articolul 626 din prezentul cod, persoana responsabilă cu desfășurarea procedurii ia decizia de a începe urmărirea penală pentru dobândirea ilegală de bunuri și de a transmite instanței elementele referitoare la bunurile dobândite în mod ilegal.

(2) În decizie, persoana responsabilă cu desfășurarea procedurii indică:

1) informațiile cu privire la faptele de natură să stabilească legătura dintre bunuri și infracțiune sau originea ilicită a bunurilor, precum și la elementele care au fost separate de dosar într-o cauză penală în curs de cercetare cu privire la dobândirea ilegală de bunuri;

2) persoanele care au legătură cu bunurile;

3) măsurile pe care le propune în ceea ce privește bunurile dobândite în mod ilegal;

4) victima, dacă este cazul.

(3) Decizia și înscrisurile anexate sunt transmise rajona (pilsētas) tiesa [Tribunalul Districtual].

(4) Elementele din dosar privind bunuri dobândite ilegal sunt acoperite de secretul anchetei și pot fi consultate de persoana responsabilă cu desfășurarea procedurii, de procuror și de instanța sesizată cu cauza. Persoanele menționate la articolul 628 din prezentul cod pot lua cunoștință de elementele din dosar cu permisiunea persoanei responsabile cu desfășurarea procedurii și în măsura pe care aceasta o stabilește.

(5) Decizia persoanei responsabile cu desfășurarea procedurii prin care se respinge cererea de acces la elementele din dosar poate fi atacată la rajona (pilsētas) tiesa [Tribunalul Districtual] sesizat cu procedura privind bunuri dobândite ilegal. Instanța pronunță o hotărâre prin care admite sau respinge cererea în tot sau în parte. Această decizie nu poate fi atacată cu apel. Pentru ca instanța să decidă dacă accesul la elementele cauzei aduce atingere drepturilor fundamentale ale unor persoane, interesului public sau realizării scopului procedurii penale, aceasta poate să solicite și să consulte dosarul penal.”

19 Potrivit articolului 628 din acest cod:

„Persoana responsabilă cu desfășurarea procedurii transmite de îndată o copie a deciziei menționate la articolul 627 din prezentul cod persoanei suspectate sau învinuite și persoanei ale cărei bunuri au fost retrase sau confiscate, în cazul în care aceste persoane fac obiectul procedurii penale în cauză, ori unei alte persoane care dispune de dreptul de proprietate asupra bunurilor în discuție […]”

20 Legea din 7 octombrie 2021 (*Latvijas Vēstnesis*, 2021, nr. 202) a eliminat, începând cu 2 noiembrie 2021, termenii „persoanei suspectate sau învinuite și” de la articolul 628 din Codul de procedură penală.

21 Potrivit articolului 630 din Codul de procedură penală:

„(1) Cu ocazia examinării elementelor referitoare la bunurile dobândite în mod ilegal, instanța decide:

1) dacă bunurile au fost dobândite în mod ilegal sau au legătură cu o infracțiune;

2) dacă există informații privind proprietarul sau deținătorul legitim al bunurilor;

3) dacă o persoană are un drept legitim asupra bunurilor;

4) măsuri referitoare la bunurile dobândite în mod ilegal.

(2) În cazul în care instanța constată că nu s-a stabilit legătura dintre bunuri și infracțiune sau că bunurile nu au origine ilicită, ea adoptă o decizie prin care pune capăt procedurii privind dobândirea ilegală a bunurilor.”

22 Articolul 631 din Codul de procedură penală prevede la alineatul (1) că „[h]otărârea instanței poate face obiectul unui apel în termen de 10 de zile la apgabaltiesa (Curtea Regională)” și stipulează la alineatul (3) că, „[d]upă examinarea căii de atac, instanța poate anula decizia rajona (pilsētas) tiesa [Tribunalul Districtual] și poate adopta o decizie prevăzută la articolul 630 din prezentul cod”, această din urmă decizie nefiind „supusă niciunei căi de atac”.

Litigiile principale și întrebările preliminare

Cauza C-767/22

23 Fondurile, instrumentele financiare și bunurile imobile aparținând 1Dream, lui DS, lui DL, lui VS și lui JG au fost confiscate în cadrul unor proceduri penale inițiate în cursul anilor 2019 și 2020, în principal pentru spălarea pe scară largă a produselor unei infracțiuni.

24 Aceste proceduri penale erau încă în etapa de cercetare la data introducerii cererii de decizie preliminară.

25 Între 12 martie 2021 și 21 februarie 2022, persoana responsabilă cu desfășurarea procedurilor menționate a inițiat proceduri privind bunuri dobândite în mod ilegal în legătură cu aceste fonduri, instrumente financiare și bunuri imobile. În acest scop, a transmis dosarele privind aceste proceduri instanțelor competente.

26 În ceea ce privește în special fondurile aparținând 1Dream, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija (Curtea Regională din Riga, Secția penală, Letonia) a statuat în apel, la 7 octombrie 2021, că fondurile 1Dream fuseseră dobândite în mod ilegal. În consecință, această instanță a decis confiscarea și transferarea lor la bugetul de stat. Procedurile referitoare la activele lui DS, lui DL, lui VS și lui JG au fost suspendate.

27 În cadrul acestor proceduri privind bunuri dobândite în mod ilegal, 1Dream, DS, DL, VS și JG au solicitat persoanei responsabile cu desfășurarea procedurii, în temeiul articolului 627 alineatul (4) din Codul de procedură penală, să aibă acces la elementele dosarului. Întrucât persoana responsabilă nu a admis decât în parte cererile lor, aceste persoane au formulat căi de atac împotriva deciziilor sale.

28 Apreciind că regimul prevăzut la articolul 627 alineatele (4) și (5) din Codul de procedură penală le plasează într-o poziție dezavantajoasă în raport cu persoana responsabilă cu desfășurarea procedurii, 1Dream, DS, DL, VS și JG au introdus la Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Curtea Constituțională, Letonia), care este instanța de trimitere, acțiuni constituționale împotriva acestor dispoziții, invocând neconformitatea dispozițiilor menționate cu dreptul la un proces echitabil, astfel cum este consacrat la articolul 92 prima teză din Constituția letonă, interpretat în lumina Deciziei-cadru 2005/212 și a Directivei 2014/42.

29 Pentru a se pronunța cu privire la aceste acțiuni, instanța de trimitere ridică în primul rând problema aplicabilității Deciziei-cadru 2005/212 și a Directivei 2014/42 în cazul procedurii privind bunuri dobândite în mod ilegal, prevăzută la articolul 626 alineatul (1) din Codul de procedură penală.

30 Instanța menționată precizează în această privință că infracțiunile urmărite în cadrul procedurilor penale pendinte, care sunt proceduri distincte de procedura privind bunuri dobândite în mod ilegal, figurează printre cele prevăzute la articolul 2 alineatul (1) din Decizia-cadru 2005/212 și la articolul 3 din Directiva 2014/42.

31 Instanța menționată arată de asemenea că, spre deosebire de cauzele în care s-au pronunțat Hotărârea din 19 martie 2020, „Agro In 2001” (C-234/18, EU:C:2020:221), și Hotărârea din 28 octombrie 2021, Komisia za protivodeystvie na koruptsiyata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushtestvo (C-319/19, EU:C:2021:883), procedura privind bunuri dobândite în mod ilegal este reglementată de normele de procedură penală.

32 În plus, instanța de trimitere ridică problema dacă articolul 4 alineatul (2) din Directiva 2014/42 reglementează confiscarea bunurilor în situații în care condamnarea nu poate interveni pentru alte motive decât boala și sustragerea persoanei suspectate sau învinuite.

33 Această instanță precizează că procedura privind bunuri dobândite în mod ilegal urmărește să asigure o soluționare rapidă, eficientă și economică a chestiunilor legate de originea licită a bunurilor sau de legătura lor cu o infracțiune apărute în cursul fazei preliminare a procedurii penale. Constatarea potrivit căreia bunurile au fost dobândite în mod ilegal este efectuată de instanță înainte de stabilirea existenței unei infracțiuni sau înainte de pronunțarea unei hotărâri de condamnare. În plus, această constatare nu corespunde constatării uneia sau mai multor infracțiuni.

34 Astfel, procedura privind bunuri dobândite în mod ilegal este inițiată prin decizia persoanei responsabile cu desfășurarea procedurii prin separarea de dosarul procedurii penale a elementelor referitoare la bunurile care fac obiectul procedurii privind bunuri dobândite în mod ilegal atunci când această persoană responsabilă apreciază, pe de o parte, că totalitatea probelor sugerează că aceste bunuri au fost dobândite în mod ilegal sau au legătură cu o infracțiune și, pe de altă parte, că faptul de a trimite cauza în instanță în viitorul apropiat sau într-un termen rezonabil nu este, din motive obiective, posibilă sau poate conduce la costuri substanțiale și nejustificate.

35 În aceste condiții, persoana responsabilă cu desfășurarea procedurii poate decide să sesizeze o instanță, care stabilește numai dacă bunurile au fost dobândite în mod ilegal sau dacă acestea au legătură cu o infracțiune. Odată ce instanța sesizată se pronunță cu privire la această chestiune, se consideră că ea a fost soluționată definitiv și nu mai este tratată în cadrul procedurii penale în cursul căreia a fost inițiată procedura privind bunuri dobândite în mod ilegal.

36 În cazul în care s-ar considera că Decizia-cadru 2005/212 sau Directiva 2014/42 sunt aplicabile în speță, instanța de trimitere ridică, în al doilea rând, problema domeniului de aplicare al dreptului de acces al unei persoane ale cărei bunuri sunt supuse procedurii privind bunuri dobândite în mod ilegal la dosarul acesteia și, dacă este cazul, a posibilității de a menține în timp efectele dispozițiilor pe care le-ar considera incompatibile cu dreptul Uniunii.

37 În aceste condiții, Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Curtea Constituțională) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) O legislație națională în temeiul căreia o instanță națională decide cu privire la confiscarea produselor infracțiunii în cadrul unei proceduri separate privind bunuri dobândite în mod ilegal, care este separată de procedura penală principală înainte de constatarea săvârșirii unei infracțiuni și a vinovăției unei persoane, și care prevede de asemenea confiscarea pe baza unor elemente extrase din dosarul cauzei penale este inclusă în domeniul de aplicare al Directivei 2014/42, în special al articolului 4, și al Deciziei-cadru 2005/212, în special al articolului 2?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, dispozițiile care reglementează accesul la dosar în cadrul procedurilor privind bunuri dobândite în mod ilegal trebuie considerate compatibile cu dreptul la un proces echitabil prevăzut la articolul 47 din cartă și la articolul 8 alineatul (1) din Directiva 2014/42?

3) Principiul supremației dreptului Uniunii trebuie interpretat în sensul că se opune ca, în cadrul unei excepții de neconstituționalitate ridicate împotriva unei legislații naționale declarate incompatibilă cu dreptul Uniunii, Curtea Constituțională a unui stat membru să rețină că este aplicabil principiul securității juridice și că efectele juridice ale legislației respective sunt menținute pentru perioada în care a fost în vigoare?”

Cauza C-49/23

38 Bunuri imobile aparținând lui AZ, precum și fonduri aparținând 1Dream, Produktech Engineering, BBP și Polaris Consulting au fost confiscate în cadrul unor proceduri penale inițiate în cursul anilor 2012-2020 pentru spălarea pe scară largă a produselor unei infracțiuni.

39 Aceste proceduri penale erau încă în etapa de cercetare la data introducerii cererii de decizie preliminară.

40 Între 9 aprilie și 8 iunie 2021, persoana responsabilă cu desfășurarea procedurilor menționate a inițiat proceduri privind bunuri dobândite în mod ilegal în legătură cu aceste bunuri imobile și cu aceste fonduri. În acest scop, a transmis dosarele privind aceste proceduri instanțelor competente.

41 În ceea ce privește bunurile imobile aparținând lui AZ, precum și fondurile aparținând 1Dream, Produktech Engineering și BBP, instanțele respective au considerat că acestea nu fuseseră dobândite în mod ilegal și au închis procedurile. În ceea ce privește fondurile aparținând Polaris Consulting, instanța competentă a statuat că o parte dintre acestea fuseseră dobândite în mod ilegal. Instanța menționată a pronunțat confiscarea acestora în favoarea statului și a închis procedura pentru restul bunurilor.

42 Sesizată cu o cale de atac împotriva acestor decizii, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija (Curtea Regională din Riga, Secția penală) a considerat, între 22 iulie și 19 octombrie 2021, că toate bunurile imobile și fondurile în discuție în litigiul principal, inclusiv cele ale Polaris Consulting care nu fuseseră încă confiscate, fuseseră dobândite în mod ilegal. Prin urmare, aceste active au fost confiscate și transferate la bugetul statului.

43 Întrucât deciziile Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija (Curtea Regională din Riga, Secția penală) nu sunt supuse căilor de atac în conformitate cu articolul 631 alineatul (3) din Codul de procedură penală, AZ, 1Dream, Produktech Engineering, BBP și Polaris Consulting au introdus la Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Curtea Constituțională), care este instanța de trimitere, acțiuni constituționale, invocând neconformitatea dispozițiilor care împiedică o astfel de cale de atac cu dreptul la un proces echitabil, astfel cum este consacrat la articolul 92 prima teză din Constituția letonă, interpretat în lumina Deciziei-cadru 2005/212 și a Directivei 2014/42.

44 Pentru a se pronunța cu privire la aceste acțiuni, instanța de trimitere ridică, în primul rând, întrebări cu privire la aplicabilitatea Deciziei-cadru 2005/212 și a Directivei 2014/42 în aceiași termeni precum cei rezumați la punctele 29-35 din prezenta hotărâre.

45 În cazul în care această decizie-cadru sau această directivă ar trebui considerată ca fiind aplicabilă în speță, instanța de trimitere consideră că ar trebui, în al doilea rând, să se stabilească dacă articolul 47 din cartă și articolul 8 alineatul (6) din directiva menționată impun garantarea unui drept la o cale de atac împotriva unei hotărâri de confiscare adoptate pentru prima dată în apel și, dacă este cazul, să se ridice problema posibilității de a menține în timp efectele dispozițiilor pe care le consideră incompatibile cu dreptul Uniunii.

46 În aceste condiții, Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Curtea Constituțională) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) O legislație națională în temeiul căreia o instanță națională decide cu privire la confiscarea produselor infracțiunii în cadrul unei proceduri separate privind bunuri dobândite în mod ilegal, care este separată de procedura penală principală înainte de constatarea săvârșirii unei infracțiuni și a vinovăției unei persoane, și care prevede de asemenea confiscarea pe baza unor elemente extrase din dosarul cauzei penale este inclusă în domeniul de aplicare al Directivei 2014/42, în special al articolului 4, și al Deciziei-cadru 2005/212, în special al articolului 2?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, noțiunea de «hotărâre de confiscare», în sensul Directivei 2014/42, în special al articolului 8 alineatul (6) a doua teză, include nu numai hotărârile judecătorești prin care se declară că bunurile au fost dobândite în mod ilegal și prin care se dispune confiscarea lor, ci și hotărârile judecătorești prin care se pune capăt procedurii cu privire la bunurile dobândite în mod ilegal?

3) În cazul unui răspuns negativ la a doua întrebare, o legislație care nu prevede dreptul persoanelor care au legătură cu bunurile de a ataca hotărârile de confiscare este compatibilă cu articolul 47 din cartă și cu articolul 8 alineatul (6) a doua teză din Directiva 2014/42?

4) Principiul supremației dreptului Uniunii trebuie interpretat în sensul că se opune ca, în cadrul unei excepții de neconstituționalitate ridicate împotriva unei legislații naționale declarate incompatibilă cu dreptul Uniunii, Curtea Constituțională a unui stat membru să rețină că este aplicabil principiul securității juridice și că efectele juridice ale legislației respective sunt menținute temporar, până la momentul stabilit în decizia curții respective ca fiind cel în care dispoziția în litigiu își va înceta efectele?”

Cauza C-161/23

47 Fonduri și bunuri imobile aparținând lui VL, lui ZS, Lireva Investments, VI și FORTRESS FINANCE au fost confiscate în cadrul unor proceduri penale inițiate pentru spălarea banilor pe scară largă ale produselor unei infracțiuni.

48 Aceste proceduri penale erau încă în etapa de cercetare la data introducerii cererii de decizie preliminară.

49 Ulterior, persoana responsabilă cu desfășurarea procedurilor menționate a inițiat proceduri privind bunuri dobândite în mod ilegal în legătură cu aceste fonduri și cu aceste bunuri imobile. În acest scop, a transmis dosarele privind aceste proceduri instanțelor competente.

50 În cadrul respectivelor proceduri, VL, ZS, Lireva Investments, VI și FORTRESS FINANCE au furnizat acestei persoane responsabile sau instanțelor sesizate informații cu privire la caracterul licit al originii activelor lor. Prin hotărâri definitive pronunțate în toate procedurile privind bunuri dobândite în mod ilegal, instanțele menționate au constatat că fondurile și bunurile imobile în discuție în litigiul principal fuseseră dobândite în mod ilegal. Prin urmare, aceste fonduri și bunuri imobile au fost confiscate și transferate la bugetul statului.

51 Considerând că regimul probei prevăzut la articolul 124 alineatul (6), la articolul 125 alineatul (3) și la articolul 126 alineatul 3^1 din Codul de procedură penală nu garantează egalitatea armelor în cadrul acestei proceduri și aduce atingere principiului prezumției de nevinovăție, VL, ZS, Lireva Investments, VI și FORTRESS FINANCE au introdus la Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Curtea Constituțională), care este instanța de trimitere, acțiuni constituționale împotriva acestui regim, invocând neconformitatea acestuia cu dreptul la un proces echitabil și cu prezumția de nevinovăție, astfel cum este consacrat la articolul 92 prima și a doua teză din Constituția letonă, interpretat în lumina Deciziei-cadru 2005/212 și a Directivei 2014/42.

52 Pentru a se pronunța cu privire la aceste acțiuni, instanța de trimitere ridică, în primul rând, întrebări cu privire la aplicabilitatea Deciziei-cadru 2005/212 și a Directivei 2014/42 în aceiași termeni precum cei rezumați la punctele 29-35 din prezenta hotărâre.

53 În cazul în care această decizie-cadru sau această directivă ar trebui considerată ca fiind aplicabilă în speță, instanța de trimitere consideră că ar trebui, în al doilea rând, să se stabilească dacă regimul probei care se aplică procedurii privind bunuri dobândite în mod ilegal este compatibil cu drepturile consacrate la articolele 47 și 48 din cartă, precum și cu cele prevăzute la articolul 8 alineatul (1) din această directivă și, dacă este cazul, să se ridice problema posibilității de a menține în timp efectele dispozițiilor pe care le consideră incompatibile cu dreptul Uniunii.

54 În aceste condiții, Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Curtea Constituțională) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) O legislație națională în temeiul căreia o instanță națională decide cu privire la confiscarea produselor infracțiunii în cadrul unei proceduri separate privind bunuri dobândite în mod ilegal, care este separată de procedura penală principală înainte de constatarea săvârșirii unei infracțiuni și a vinovăției unei persoane, și care prevede de asemenea confiscarea pe baza unor elemente extrase din dosarul cauzei penale este inclusă în domeniul de aplicare al Directivei 2014/42, în special al articolului 4, și al Deciziei-cadru 2005/212, în special al articolului 2?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, se poate considera că o reglementare națională referitoare la dovedirea originii infracționale a bunurilor în cadrul procedurilor privind bunuri dobândite în mod ilegal, precum cea stabilită prin dispozițiile în litigiu, este conformă cu dreptul la un proces echitabil consacrat la articolele 47 și 48 din cartă și la articolul 8 alineatul (1) din Directiva 2014/42?

3) Principiul supremației dreptului Uniunii trebuie interpretat în sensul că se opune ca, în cadrul unei excepții de neconstituționalitate ridicate împotriva unei legislații naționale declarate incompatibilă cu dreptul Uniunii, Curtea Constituțională a unui stat membru să rețină că este aplicabil principiul securității juridice și că efectele juridice ale legislației respective sunt menținute pentru perioada în care aceasta a fost în vigoare?”

55 Având în vedere conexitatea dintre cauzele C-767/22, C-49/23 și C-161/23, acestea trebuie reunite în vederea pronunțării hotărârii.

Faptele ulterioare cererilor de decizie preliminară

56 Ulterior introducerii prezentelor cereri de decizie preliminară, VL a sesizat instanța de trimitere cu o cerere de clarificare sau de completare a întrebărilor preliminare adresate Curții pentru motivul că procedura penală, din care a fost separată procedura care a condus la confiscarea bunurilor sale, a fost închisă fără ca vinovăția sa să fie constatată.

57 Prin decizia din 30 august 2024, comunicată grefei Curții la 9 septembrie 2024, instanța de trimitere a respins această cerere. Aceasta a amintit că a precizat deja Curții că procedura privind bunuri dobândite în mod ilegal este autonomă și distinctă de procedura penală, în sensul că prima nu depinde de rezultatul celei de a doua. Astfel, potrivit acestei decizii, Curtea a fost informată că procedura privind bunuri dobândite în mod ilegal poate conduce la o confiscare, în timp ce procedura penală poate înceta ulterior ca urmare a lipsei de probe. În sfârșit, în decizia menționată, instanța de trimitere a adăugat că împrejurările evocate de VL nu constituiau un element nou.

Cu privire la cererile de redeschidere a fazei orale a procedurii

58 Prin înscrisurile depuse la grefa Curții la 26 august și, respectiv, la 4 septembrie 2024, JG și VL au solicitat redeschiderea fazei orale a procedurii.

59 În susținerea acestor cereri, JG și VL arată că concluziile domnului avocat general privesc elemente care nu au fost dezbătute în fața Curții și care pot avea o incidență importantă asupra deciziei pe care aceasta trebuie să o pronunțe în prezentele cauze.

60 JG se referă, pe de o parte, la anumite elemente invocate în aceste concluzii în vederea interpretării articolului 8 alineatul (6) a doua teză din Directiva 2014/42, care nu ar fi fost puse în discuția persoanelor interesate. Pe de altă parte, JG arată că interpretarea acestei dispoziții poate afecta de asemenea interpretarea Directivei (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor (JO L, 2024/1260). Or, adoptarea acestei directive, care a avut loc ulterior ședinței, ar constitui un element nou.

61 În ceea ce îl privește pe VL, acesta arată că procedura penală inițiată împotriva sa a fost închisă fără ca vinovăția sa să fie constatată. Potrivit lui VL, ar trebui discutate consecințele juridice care trebuie deduse din împrejurarea că procedura penală împotriva autorului unei infracțiuni poate fi închisă, în condițiile în care a fost deja dispusă o confiscare a bunurilor în cadrul procedurii privind bunuri dobândite în mod ilegal, deschisă în cursul procedurii penale menționate.

62 În această privință, trebuie amintit că, în conformitate cu articolul 83 din Regulamentul de procedură, Curtea poate oricând să dispună, după ascultarea avocatului general, redeschiderea fazei orale a procedurii, în special atunci când consideră că nu este suficient de lămurită sau atunci când o parte a invocat, după închiderea acestei faze, un fapt nou de natură să aibă o influență decisivă asupra deciziei Curții sau atunci când cauza trebuie soluționată pe baza unui argument care nu a fost încă dezbătut.

63 Trebuie amintit de asemenea că Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și Regulamentul de procedură al Curții nu prevăd posibilitatea ca părțile să prezinte observații ca răspuns la concluziile prezentate de avocatul general (Hotărârea din 31 ianuarie 2023, Puig Gordi și alții, C-158/21, EU:C:2023:57, punctul 37, precum și jurisprudența citată).

64 În plus, în temeiul articolului 252 al doilea paragraf TFUE, avocatul general prezintă în mod public, cu deplină imparțialitate și în deplină independență, concluzii motivate cu privire la cauzele care, în conformitate cu Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, necesită intervenția sa. Nici concluziile acestuia, nici motivarea pe care se întemeiază avocatul general nu sunt obligatorii pentru Curte. În consecință, dezacordul unei persoane interesate față de concluziile avocatului general, oricare ar fi chestiunile pe care le examinează în cadrul acestora, nu poate constitui prin el însuși un motiv care să justifice redeschiderea fazei orale a procedurii (Hotărârea din 31 ianuarie 2023, Puig Gordi și alții, C-158/21, EU:C:2023:57, punctul 38, precum și jurisprudența citată).

65 În speță, trebuie arătat, pe de o parte, că elementele invocate de JG în susținerea cererii sale de redeschidere a fazei orale a procedurii nu constituie argumente care să nu fi fost dezbătute în fața Curții și pe baza cărora trebuie soluționate prezentele cauze. În special, în ședința de audiere a pledoariilor, comună acestor cauze, la care JG a participat, persoanele interesate au putut prezenta elementele de drept pe care le-au considerat pertinente pentru a permite Curții să răspundă la întrebările adresate de instanța de trimitere, inclusiv la întrebarea referitoare la interpretarea articolului 8 alineatul (6) a doua teză din Directiva 2014/42. Mai precis, această dispoziție a făcut obiectul unei întrebări a Curții, la care persoanele interesate au fost invitate să răspundă în cadrul acestei ședințe. Pe de altă parte, în ceea ce privește argumentul lui JG întemeiat pe Directiva 2024/1260, trebuie arătat, mai întâi, că această directivă nu a fost nicidecum vizată de cererile de decizie preliminară. În plus, potrivit articolului 33 din aceasta, termenul de transpunere a directivei menționate a fost stabilit la 23 noiembrie 2026, astfel încât va reveni instanței de trimitere, dacă este cazul, sarcina de a sesiza Curtea cu o cerere care vizează în mod specific directiva menționată și eventuala pertinență a dispozițiilor acesteia.

66 În ceea ce privește elementele invocate de VL, este necesar să se arate, astfel cum a procedat instanța de trimitere, că informațiile furnizate de aceasta din urmă includeau, încă de la introducerea cererii de decizie preliminară în cauza C-161/23, împrejurarea că procedura penală inițiată împotriva presupușilor autori ai unei infracțiuni poate continua pe durata desfășurării procedurii privind bunuri dobândite în mod ilegal și poate conduce la o închidere fără condamnarea acestui autor, în timp ce procedura referitoare la aceste bunuri poate conduce între timp la o confiscare. Rezultă că persoanele interesate au avut ocazia de a-și prezenta punctul de vedere în această privință.

67 În sfârșit, Curtea apreciază că dispune de toate elementele necesare pentru a se pronunța.

68 Având în vedere considerațiile care precedă, Curtea consideră, după ascultarea avocatului general, că nu este necesar să se dispună redeschiderea fazei orale a procedurii.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare în cauzele C-767/22, C-49/23 și C-161/23

69 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, în cadrul procedurii de cooperare între instanțele naționale și Curte instituite la articolul 267 TFUE, este de competența Curții să ofere instanței naționale un răspuns util, care să îi permită să soluționeze litigiul cu care este sesizată. Din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate, extrăgând din ansamblul elementelor furnizate de instanța națională și mai ales din motivarea deciziei de trimitere elementele de drept al Uniunii care necesită o interpretare, având în vedere obiectul litigiului [Hotărârea din 29 iulie 2024, CU și ND (Asistență socială – Discriminare indirectă), C-112/22 și C-223/22, EU:C:2024:636, punctul 30, precum și jurisprudența citată].

70 În această privință, din cererile de decizie preliminară reiese că reglementarea națională în discuție în litigiile principale intră sub incidența normelor naționale de procedură penală și prevede posibilitatea, în cazul în care față de o persoană se începe urmărirea penală pentru o infracțiune, dar trimiterea cauzei în instanță în viitorul apropiat se dovedește, din motive obiective, imposibilă sau ar implica costuri substanțiale și nejustificate, de a începe urmărirea penală pentru dobândirea ilegală de bunuri care poate conduce la confiscarea bunurilor. Potrivit aceleiași reglementări, confiscarea bunurilor poate fi pronunțată de instanța competentă atunci când se constată că aceste bunuri au fost dobândite în mod ilegal sau au legătură cu o infracțiune. Totuși, această procedură nu are ca obiect constatarea infracțiunii pentru care a fost începută urmărirea penală respectivă și este independentă de constatarea acestei infracțiuni efectuată de instanța sesizată cu respectiva acțiune penală.

71 Având în vedere cele ce precedă, este necesar, așadar, să se considere că, prin intermediul primei întrebări în cauzele C-767/22, C-49/23 și C-161/23, care trebuie examinate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă Decizia-cadru 2005/212 și Directiva 2014/42 trebuie interpretate în sensul că intră în domeniul de aplicare al acestor acte o reglementare națională care prevede posibilitatea, în cursul unei proceduri penale menite să verifice dacă o persoană a săvârșit o infracțiune, a inițierii unei proceduri având ca obiect, pe baza unor elemente din dosarul procedurii penale, confiscarea unor bunuri dobândite în mod ilegal, în cazul în care această procedură de confiscare nu are ca obiect constatarea unei astfel de infracțiuni și chiar dacă niciun motiv legat de boala sau de sustragerea acestei persoane nu ar împiedica înfățișarea sa în justiție.

72 În această privință, trebuie amintit că Decizia-cadru 2005/212 și Directiva 2014/42, care, în conformitate cu articolul 14 alineatul (1) din aceasta, a înlocuit parțial dispozițiile acestei decizii-cadru, sunt acte adoptate în domeniul cooperării judiciare în materie penală (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 martie 2020, „Agro In 2001”, C-234/18, EU:C:2020:221, punctele 52 și 53, precum și Hotărârea din 28 octombrie 2021, Komisia za protivodeystvie na koruptsiyata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushtestvo, C-319/19, EU:C:2021:883, punctele 32 și 33).

73 Aceste acte impun statelor membre să aplice norme minime comune de confiscare a instrumentelor și a produselor infracțiunilor, în special pentru a facilita recunoașterea reciprocă a deciziilor judiciare de confiscare adoptate în cadrul procedurilor penale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 martie 2020, „Agro In 2001”, C-234/18, EU:C:2020:221, punctul 56, și Hotărârea din 28 octombrie 2021, Komisia za protivodeystvie na koruptsiyata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushtestvo, C-319/19, EU:C:2021:883, punctul 36).

74 În acest scop, articolul 2 alineatul (1) din Decizia-cadru 2005/212 și articolele 4-6 din Directiva 2014/42 impun statelor membre să prevadă o astfel de confiscare în anumite ipoteze (a se vedea prin analogie Hotărârea din 21 octombrie 2021, Okrazhna prokuratura – Varna, C-845/19 și C-863/19, EU:C:2021:864, punctul 48).

75 Trebuie arătat că aceste ipoteze, astfel cum precizează modul de redactare a dispozițiilor vizate la punctul anterior din prezenta hotărâre, presupun existența unei legături între confiscare și o infracțiune. În această privință, noțiunea de „confiscare” este definită la articolul 2 punctul 4 din această directivă ca fiind „o deposedare definitivă de bunuri dispusă de o instanță în legătură cu o infracțiune”.

76 Astfel, Decizia-cadru 2005/212 și Directiva 2014/42 se aplică numai în ipotezele respective. O asemenea delimitare a domeniului de aplicare al acestei directive este, de altfel, confirmată de considerentul (13) al Regulamentului 2018/1805, din care reiese că, spre deosebire de acest regulament, ordinele care intră sub incidența Directivei 2014/42 nu urmăresc să acopere toate ordinele de confiscare emise în urma procedurilor inițiate ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni.

77 În acest context, trebuie amintit în primul rând că, în conformitate cu articolul 1 alineatul (1) coroborat cu considerentele (5) și (22) ale Directivei 2014/42, aceasta instituie norme minime referitoare printre altele la confiscarea bunurilor în materie penală.

78 În al doilea rând, Curtea a statuat că nu intră sub incidența normelor minime prevăzute de Decizia-cadru 2005/212 și de Directiva 2014/42 o reglementare națională privind confiscarea unor instrumente și a unor produse provenite din activități ilegale care este dispusă de o instanță a unui stat membru în cadrul sau în urma unei proceduri care nu are legătură cu constatarea uneia sau mai multor infracțiuni (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 martie 2020, „Agro In 2001”, C-234/18, EU:C:2020:221, punctele 57 și 62, Hotărârea din 28 octombrie 2021, Komisia za protivodeystvie na koruptsiyata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushtestvo, C-319/19, EU:C:2021:883, punctele 37, 39 și 41, precum și Hotărârea din 9 martie 2023, Otdel „Mitnichesko razsledvane i razuznavane”, C-752/21, EU:C:2023:179, punctul 40).

79 În special, nu intră în domeniul de aplicare al acestor texte o procedură națională care, deși este inițiată pe baza informației că o persoană este acuzată de săvârșirea anumitor infracțiuni, urmărește exclusiv să stabilească dacă bunurile au fost dobândite în mod ilegal și se derulează independent de o eventuală procedură penală inițiată împotriva presupusului autor al infracțiunilor, precum și de rezultatul unei astfel de proceduri, în special de eventuala condamnare a respectivului autor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 martie 2020 „Agro In 2001”, C-234/18, EU:C:2020:221, punctul 60, și Hotărârea din 28 octombrie 2021, Komisia za protivodeystvie na koruptsiyata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushtestvo, C-319/19, EU:C:2021:883, punctul 38).

80 Din considerațiile care precedă rezultă că nu se poate considera că este reglementată de Decizia-cadru 2005/212 sau de Directiva 2014/42 o procedură care, deși este prevăzută de normele naționale de procedură penală, urmărește exclusiv să stabilească dacă un bun a fost dobândit în mod ilegal pe baza elementelor din dosar extrase din procedura de constatare a uneia sau mai multor infracțiuni vizate de aceste acte, fără ca instanța sesizată cu procedura de confiscare să fie abilitată, în cadrul acesteia, să constate existența unei asemenea infracțiuni și fără ca această constatare să fi intervenit în cursul procedurii de constatare a uneia sau mai multor infracțiuni.

81 Astfel, pe de o parte, deși împrejurarea că o procedură de confiscare este reglementată de normele naționale de procedură penală poate constitui un indiciu al existenței unei legături necesare între procedura de confiscare și constatarea unei infracțiuni, aceasta nu este determinantă în sine pentru a considera că o asemenea procedură de confiscare intră în domeniul de aplicare al Deciziei-cadru 2005/212 sau al Directivei 2014/42.

82 Pe de altă parte, articolul 4 alineatul (2) din această directivă nu repune în discuție excluderea din domeniul de aplicare al Deciziei-cadru 2005/212 și al Directivei 2014/42 a unei proceduri de confiscare prin care se urmărește exclusiv să se stabilească dacă un bun a fost dobândit în mod ilegal, fără ca instanța sesizată să fie abilitată să constate existența unei infracțiuni și în lipsa constatării prealabile a unei astfel de infracțiuni.

83 În această privință, această dispoziție prevede că, în cazul în care confiscarea în temeiul articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2014/42 nu este posibilă, cel puțin atunci când o astfel de imposibilitate este rezultatul bolii sau al sustragerii persoanei suspectate sau învinuite, statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite confiscarea produselor și a instrumentelor în cazurile în care au fost inițiate proceduri penale cu privire la o infracțiune care este susceptibilă să genereze, în mod direct sau indirect, beneficii economice, iar astfel de proceduri ar fi putut conduce la o hotărâre de condamnare în cazul în care persoana suspectată sau învinuită ar fi putut să compară în fața instanței.

84 Astfel cum a arătat domnul avocat general la punctul 27 din concluzii, ipotezele în care articolul 4 alineatul (2) din Directiva 2014/42 impune statelor membre să adopte măsuri care permit confiscarea sunt definite prin contrast cu cele prevăzute la articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/42.

85 Astfel, această din urmă dispoziție vizează confiscarea instrumentelor și a produselor care aparțin persoanei suspectate sau învinuite sau a bunurilor a căror valoare corespunde unor astfel de instrumente sau produse, care sunt utilizate pentru sau care rezultă din infracțiunea pentru care a intervenit condamnarea definitivă a persoanei suspectate sau învinuite [a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 octombrie 2021, Okrazhna prokuratura – Varna, C-845/19 și C-863/19, EU:C:2021:864, punctul 55, precum și Hotărârea din 12 mai 2022, RR și JG (Înghețarea bunurilor unor terți), C-505/20, EU:C:2022:376, punctul 50].

86 În schimb, articolul 4 alineatul (2) din Directiva 2014/42 vizează, astfel cum reiese din considerentul (15) al acesteia, cazurile în care o astfel de condamnare nu este posibilă din cauza neînfățișării persoanei suspectate sau învinuite în anumite condiții, cel puțin în caz de boală sau de sustragere a acestei persoane suspectate sau învinuite, dar în care au fost inițiate proceduri penale cu privire la o infracțiune care este susceptibilă să genereze, în mod direct sau indirect, beneficii economice, iar astfel de proceduri ar fi putut conduce la o hotărâre de condamnare în cazul în care respectiva persoană suspectată sau învinuită ar fi putut să compară în fața instanței.

87 În consecință, confiscarea prevăzută la articolul 4 alineatul (2) din Directiva 2014/42, deși vizează „instrumente”, precum și „produse”, în sensul articolului 2 punctele 1 și 3 din această directivă, impune, chiar independent de orice condamnare a autorului infracțiunii, ca materialitatea acestei infracțiuni să poată fi apreciată de instanța care dispune confiscarea.

88 Prin urmare, articolul 4 alineatul (2) din Directiva 2014/42 nu vizează o procedură precum cea în discuție în litigiul principal, care permite să se ajungă rapid la o confiscare, dar care nu are ca obiect constatarea existenței unei infracțiuni.

89 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la prima întrebare în cauzele C-767/22, C-49/23 și C-161/23 că Decizia-cadru 2005/212 și Directiva 2014/42 trebuie interpretate în sensul că nu intră în domeniul de aplicare al acestor acte o reglementare națională care prevede posibilitatea, în cursul unei proceduri penale menite să verifice dacă o persoană a săvârșit o infracțiune, a inițierii unei proceduri având ca obiect, pe baza unor elemente din dosarul procedurii penale, confiscarea unor bunuri dobândite în mod ilegal, în cazul în care această procedură de confiscare nu are ca obiect constatarea unei astfel de infracțiuni și chiar dacă niciun motiv legat de boala sau de sustragerea acestei persoane nu ar împiedica înfățișarea sa în justiție.

Cu privire la a doua și la a treia întrebare în cauzele C-767/22, C-49/23 și C-161/23, precum și cu privire la a patra întrebare în cauza C-49/23

90 Ținând seama de răspunsul dat la prima întrebare în cauzele C-767/22, C-49/23 și C-161/23, nu este necesar să se răspundă la celelalte întrebări din aceste cauze, care au fost adresate Curții în cazul unui răspuns afirmativ la această primă întrebare, fără a se aduce atingere constatării de către instanța de trimitere a eventualei aplicabilități în procedurile principale a Directivei 2012/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale (JO 2012, L 142, p. 1) și a Directivei (UE) 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale (JO 2016, L 65, p. 1).

Cu privire la cheltuielile de judecată

91 Întrucât, în privința părților din litigiile principale, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

1) **Conexează cauzele C-767/22, C-49/23 și C-161/23 în vederea pronunțării hotărârii.**

2) **Decizia-cadru 2005/212/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind confiscarea produselor, a instrumentelor și a bunurilor având legătură cu infracțiunea și Directiva 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană**

   trebuie interpretate în sensul că

   nu intră în domeniul de aplicare al acestor acte o reglementare națională care prevede posibilitatea, în cursul unei proceduri penale menite să verifice dacă o persoană a săvârșit o infracțiune, a inițierii unei proceduri având ca obiect, pe baza unor elemente din dosarul procedurii penale, confiscarea unor bunuri dobândite în mod ilegal, în cazul în care această procedură de confiscare nu are ca obiect constatarea unei astfel de infracțiuni și chiar dacă niciun motiv legat de boala sau de sustragerea acestei persoane nu ar împiedica înfățișarea sa în justiție.

Semnături